

رابطه صفات تاریک شخصیت و ابرازگری هیجانی با رضایت از زندگی نظامیان

The Relationship between the Dark Traits of Personality and Emotional Expressiveness with Satisfaction of Life among the Military Personnel in Ahvaz, Iran

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۱۲/۱۷

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۵/۱۸

Sharifiniya, M.✉; Haroonrashidi, H.

محمدعلی شریفی‌نیا^۱، همایون هارون رشیدی[✉]

Abstract

Introduction: Satisfaction of life is a construct which has gained attention in recent years as one of the variables related to human health and well-being, especially among military personnel, more than ever. Hence, this study was carried out to investigate the relationship between the dark traits of personality and emotional expressiveness with satisfaction of life among military personnel in Ahvaz, Iran.

Method: The research method was correlational-descriptive. The statistical population included all the personnel of the military unit of the justice department in Khuzestan Province (301 people), and the sample consisted of 104 people selected through the multi-stage cluster random sampling method. To collect data, the Emotional Expressiveness Questionnaire (King & Emmons, 1990), the Life Satisfaction Scale (Dinner et al., 1985) and the Dark Traits of Personality Questionnaire (Jennison & Webster, 2010) were used. Pearson correlation and multiple regression were used to analyze the data.

Results: The results indicated that there is a significant negative relationship between the components of dark traits of personality and life satisfaction ($P < 0.001$). The results further revealed a significant relationship between emotional expressiveness and satisfaction of life among military personnel ($P < 0.001$). In addition, the results showed that expressiveness and dark traits variables explained 31% of the relationship.

Discussion: The findings of this study could greatly help decision makers improve the conditions of military personnel.

Key words: personality, emotional expressiveness, satisfaction of life.

چکیده

مقدمه: رضایت از زندگی، سازه‌ای است که در سال‌های اخیر به‌عنوان یکی از متغیرهای مرتبط با سلامت و بهزیستی انسان، به‌ویژه در کارکنان نظامی بیش‌ازپیش مورد توجه قرار گرفته است. از این‌رو، پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه صفات تاریک شخصیت و ابرازگری هیجانی با رضایت از زندگی نظامیان شهر اهواز انجام شده است.

روش: روش پژوهش، توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی کارکنان یگان ویژه دادگستری خوزستان (۳۰۱ نفر) و نمونه پژوهش ۱۰۴ نفر از این افراد بودند که به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های ابرازگری هیجانی (کینگ و امونز، ۱۹۹۰)، رضایت از زندگی (دینر و همکاران، ۱۹۸۵) و صفات تاریک شخصیت (جینسون و وبستر، ۲۰۱۰) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شد.

نتایج: نتایج نشان داد که بین مؤلفه‌های صفات تاریک شخصیت با رضایت از زندگی، رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد ($p < 0/001$). همچنین بین ابرازگری هیجانی با رضایت از زندگی نظامیان رابطه معنی‌داری وجود دارد ($p < 0/001$). افزون‌براین نتایج نشان داد متغیرهای ابرازگری و صفات تاریک ۳۱ درصد از تغییرات رضایت از زندگی را تبیین می‌کنند.

بحث: یافته‌های این پژوهش می‌تواند برای برنامه‌ریزان در بهبود وضعیت نظامیان، کاربرد فراوانی داشته باشد.

کلید واژه: شخصیت؛ ابرازگری هیجانی؛ رضایت از زندگی

✉ **Corresponding Author:** Assistant Professor, Department of Psychology, Dezful Branch, Islamic Azad University, Dezful, E-mail: haroon_rashidi2003@yahoo.com

۱. دانش‌آموخته گروه روان‌شناسی، واحد دزفول، دانشگاه آزاد اسلامی، دزفول، ایران
✉ استادیار گروه روان‌شناسی، واحد دزفول، دانشگاه آزاد اسلامی، دزفول، ایران

مقدمه

عوامل متعددی می‌تواند سلامت و بهزیستی انسان را تهدید کند که این عوامل در برخی شرایط، دوچندان می‌شود. موقعیت‌های نظامی از جمله شرایط استرس‌زا شناخته می‌شوند که اگر به‌درستی مدیریت نشوند، می‌توانند پیامدهای منفی جسمانی و روان‌شناختی متعددی را در پی داشته باشند (سیاحی و احمدی، ۱۳۹۶). یکی از این عوامل که بر سلامت روان تأثیرگذار است، رضایت از زندگی^۱ است. رضایت از زندگی را می‌توان مفهومی کلی و ناشی از نحوه ادراک شناختی و عاطفی شخص از کل زندگی دانست. افراد با احساس رضایت بالا از زندگی هیجان‌های مثبت بیشتری را تجربه می‌کنند و از خود، گذشته و آینده خود و نیز از دیگران، رویدادها و حوادث پیرامون خود ارزیابی مثبتی دارند و آنها را خوشایند توصیف می‌کنند. در حالی که افرادی با احساس رضایت پایین از زندگی، خود، گذشته و آینده خود، دیگران و نیز رویدادها و موقعیت‌های زندگی خود را نامطلوب ارزیابی کرده و هیجان‌های منفی مانند اضطراب و افسردگی بیشتری را تجربه می‌کنند (منصوری‌راد، ۱۳۹۵). افرادی که رضایت از زندگی بالاتری دارند از سبک‌های مقابله‌ای مؤثرتر و مناسب‌تر استفاده می‌کنند، عواطف و احساسات عمیق‌تری را تجربه می‌کنند و از سلامت عمومی بالاتری برخوردارند. عدم رضایت از زندگی با وضعیت سلامتی ضعیف‌تر، علائم افسردگی، مشکلات شخصیتی، رفتارهای نامناسب بهداشتی و وضعیت ضعیف اجتماعی همبسته است (شیخ، ۱۳۹۳).

عوامل مختلفی از قبیل سلامت جسمی و روانی، ویژگی‌های شخصیتی و عوامل جمعیت‌شناختی شامل جنسیت، گروه سنی، ازدواج، موقعیت اقتصادی - اجتماعی و فرهنگ می‌توانند بر میزان رضایت افراد از

زندگی‌شان تأثیرگذار باشند (نجاتی، ۱۳۹۷). در میان ویژگی‌های فردی، متغیرهای شخصیتی به‌عنوان یکی از عوامل مؤثر بر رضایت از زندگی است. شخصیت را می‌توان الگوهای معین و مشخصی از تفکر، هیجان و رفتار تعریف کرد که سبک شخصی فرد را در تعامل با محیط اجتماعی و مادی‌اش رقم می‌زنند. به عبارت دیگر، شخصیت شامل صفات نسبتاً باثبات و پایدار است (اتکینسون و هیلگارد، ۱۳۹۲). صفات شخصیتی، ویژگی‌هایی دائمی هستند که شخص در بیشتر مواقع آنها را از خود نشان می‌دهد. یکی از مفاهیم نسبتاً جدید در حوزه شخصیت، سه‌گانه تاریک شخصیت^۲ است که با عنوان روان‌شناسی جیمز باند^۳ شناخته می‌شود. این ویژگی‌های شخصیتی توسط پالپوس و ویلیامز^۴ معرفی و مفهوم‌سازی شده‌اند. براساس نظریه هاسکی، ورزل و زرتاو (۱۹۹۸) صفات تاریک شخصیت هر فرد از سه بعد ضداجتماعی^۵، خودشیفتگی^۶ و ماکیاولیسم^۷ ساخته شده است که این سه بعد نقش مستقیمی در نگرش افراد به زندگی دارند. ماکیاولیسم، بعدی از شخصیت است که در آن فرد، تحت تأثیر راهبردهای سیاسی و استثمار از دیگران، به جهان و تمرکز بر علایق و منافع شخصی نگرش منفی دارد. بعد ضداجتماعی شامل خصوصیات چون رفتار ضداجتماعی، عدم وجود حس همدلی و بزهکاری است که بیشتر بر عمل و نتیجه آن تمرکز دارد (پالپوس و ویلیامز^۸، ۲۰۰۲). بعد آخر که شخصیت خودشیفته می‌باشد، شامل خصوصیات چون کسب قدرت است. چنین افرادی دوست دارند همیشه در مرکز توجه بوده و افرادی متکبر و به‌دنبال موفقیت هستند (جونز و ویسر^۹، ۲۰۱۴). با وجود ریشه‌های متفاوت تشکیل‌دهنده، این سه شخصیت که با عنوان مثلث تاریک شخصیتی از آنها نام برده می‌شود، در چند ویژگی مشترک هستند؛ هر سه شخصیت،

پژوهش‌های صورت‌گرفته نشان داده است که ابراز هیجان، نقش قابل‌توجهی در حفظ و نگهداری روابط بین‌فردی بازی می‌کند و به‌عنوان یک تعدیل‌کننده مهم، قابلیت دسترسی به حمایت اجتماعی را تحت تأثیر قرار می‌دهد، برقراری روابط عاطفی با دیگران احساس ارزش و شایستگی را در انسان تقویت می‌کند و میزان آسیب‌پذیری فرد را نسبت به رویدادهای زندگی به‌طور قابل‌ملاحظه‌ای پیش‌بینی می‌کند (نجاتی، ۱۳۹۷).

اشتغال در نیروهای مسلح، مستلزم خطرات جانی و امنیتی فراوانی است و بیش از سایر مشاغل به هشیاری نیاز دارند. کارکنان نظامی به‌علت حساسیت کار، خطرزایی آن، تغییرات مکرر و احتمال وقوع حوادث پیش‌بینی‌نشده و نقش کلیدی در برقراری آرامش و امنیت در داخل کشور و جلوگیری از تهدیدات خارجی باید مورد توجه ویژه قرار گیرند. این شرایط به محیط امن و سازنده خانواده نیز سرایت خواهد کرد و رضایت از زندگی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در کارکنان نظامی، صفات شخصیتی و ابرازگری هیجانی، نقش بسیار مهمی در رضایت زندگی آنها دارد، باین‌وجود، بررسی‌ها بیانگر آن است که صفات شخصیت و ابرازگری هیجانی در تبیین رضایت از زندگی کم‌تر مورد توجه قرار گرفته است؛ درحالی‌که نقش قابل‌توجهی در این زمینه ایفا می‌کند. لذا انجام این پژوهش از دو جهت اهمیت و ضرورت دارد: از جهت بعد نظری انجام این پژوهش موجب غنی‌شدن مبانی نظری در این حوزه می‌شود و از جهت دیگر از نتایج این تحقیق مسئولان گزینش نیروی انسانی ناجا و کارکنان نظامی، درجهت فراهم‌کردن زندگی بهتر و رضایت بیشتر از زندگی استفاده می‌کنند. باتوجه‌به اهمیت عوامل فردی در رضایت از زندگی، ضرورت دارد با شناخت وضعیت فردی، اجتماعی، شغلی و اقتصادی

درجاتی از منش اجتماعی بدخواهانه همراه با گرایش‌های رفتاری برای ارتقای خود، سردی عاطفی، چندرویی و پرخاشگری دارند (پالپوس و ویلیامز، ۲۰۰۲). سامر و همکاران^{۱۰} (۲۰۱۲) در پژوهشی نشان داد، نمرات بالا در سطوح جامعه‌سنجی و ماکیاولی با فحاشی و پرخاشگری همراه است و هر دوی این صفات ارتباط منفی و معنی‌داری با هیجان‌ات مثبت داشتند. همچنین خودشیفتگی از یک‌سو با تعداد زیاد دوستان و ازسوی دیگر با سطوح بالای اعمال نفوذ بر دیگران همراه بود.

یکی از ابعاد مهم و تأمین‌کننده سلامت هیجانی، توانایی افراد در ابراز هیجان^{۱۱} است. افراد توانمند از نظر هیجانی، در رویارویی با هر آنچه آزردهنده است، احساس‌های خود را تشخیص می‌دهند، مفاهیم ضمنی آن را درک می‌کنند و به‌گونه مؤثرتری حالت‌های هیجانی خود را برای دیگران بیان می‌کنند. این افراد در مقایسه با افرادی که مهارت و توانایی ابراز مناسب هیجان‌های خود را ندارند، در کنارآمدن با تجربه‌های منفی از موفقیت بیشتری برخوردارند و سازگاری مناسب‌تری را نشان می‌دهند (ولد، والراون و ورت^{۱۲}، ۲۰۱۲). ابرازگری را به‌عنوان نمایش بیرونی هیجان، بدون توجه به دیگران در ارتباط با محیط و ارزش (مثبت یا منفی) یا شیوه تجلی آن (چهره‌ای، کلامی و حالت‌های بدنی یا رفتاری) تعریف می‌کنند. کینگ و ایمونز^{۱۳} (۱۹۹۹) نقل از میکائیلی، قاسمی‌نژاد و مولوی، (۱۳۹۶)، سه بعد اساسی را در ابرازگری هیجانی مطرح کرده‌اند. این سه بعد شامل ابراز هیجان مثبت، ابراز صمیمیت^{۱۴} و ابراز هیجان منفی است. نتایج پژوهش رفیعی‌نیا، رسول‌زاده و فلاح (۱۳۸۵) نشان داد که گرچه بین ابرازگری هیجانی و سلامت عمومی، رابطه معنی‌داری وجود ندارد، ولی رابطه ابراز هیجان منفی با سلامت عمومی، معکوس و معنی‌دار است.

نمره‌گذاری می‌شود. پایایی برای کل مقیاس توسط جنیسون و وبستر از ۰/۷۶ تا ۰/۸۷ گزارش شده است. یعقوبی و امیری (۱۳۹۰) ضرایب آلفای کرونباخ زیرمقیاس‌های ضداجتماعی، ماکیاولیسم و خودشیفتگی را به ترتیب ۰/۶۹، ۰/۷۱ و ۰/۸۲ به دست آورده‌اند. در پژوهش حاضر، پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای ضداجتماعی ۰/۷۲، ماکیاولیسم ۰/۷۱ و خودشیفتگی ۰/۷۴ به دست آمده است.

پرسشنامه ابرازگری هیجانی: پرسشنامه ابرازگری هیجانی کینگ و آمونز، دارای ۱۶ ماده و سه خرده‌مقیاس است. موارد ۱ تا ۷ مربوط به زیرمقیاس ابراز هیجان مثبت، مواد ۸ تا ۱۲ آن مربوط به زیرمقیاس ابراز صمیمیت و موارد ۱۳ تا ۱۶ آن مربوط به زیرمقیاس ابراز هیجان منفی است. کینگ و آمونز (۱۹۹۰) ضریب آلفای کرونباخ را برای مقیاس و زیرمقیاس‌های ذکر شده به ترتیب ۰/۷۰، ۰/۷۴، ۰/۶۳ و ۰/۶۷ عنوان کردند. در پژوهش رفیعی‌نیا و همکاران (۱۳۸۲) پایایی مقدار آن برای کل مقیاس و زیرمقیاس‌های ابراز هیجان مثبت، ابراز صمیمیت و ابراز هیجان منفی به ترتیب ۰/۶۸، ۰/۶۵، ۰/۵۹ و ۰/۶۸ به دست آمد. در پژوهش حاضر پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای ابراز هیجان مثبت ۰/۷۰، ابراز صمیمیت ۰/۴۷ و ابراز هیجان منفی ۰/۶۷ به دست آمد.

پرسشنامه رضایت از زندگی: این مقیاس توسط دینر، امونس، لارنس و گریفن (۱۹۸۵) ساخته شده است. این مقیاس شامل ۵ گویه است که هر گویه در مقیاس پنج گزینه‌ای لیکرت از کاملاً موافقم (نمره ۵) تا کاملاً مخالفم (نمره ۱) قرار دارد. تمامی گویه‌ها به‌طور مستقیم نمره‌گذاری می‌شود. دینر و همکاران (۱۹۸۵) پایایی این مقیاس را با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶

کارکنان نظامی، شرایط مناسب و مطلوبی جهت افزایش رضایت از زندگی آنان را فراهم کرد و مسئولین مربوطه با دقت تدابیر و امکانات لازم را در جهت رفع مشکلات و نیازهای آنان فراهم آوردند. لذا هدف این پژوهش پاسخگویی به این سؤال است که آیا بین صفات تاریک شخصیت و ابرازگری هیجانی با رضایت از زندگی نظامیان، رابطه وجود دارد؟

روش

روش این پژوهش، توصیفی - همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش را تمامی کارکنان یگان ویژه دادگستری کل خوزستان در سال ۱۳۹۸ - ۱۳۹۷ تشکیل دادند که تعداد آنها ۳۰۱ نفر بود. در این پژوهش با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای و براساس جدول کرجسی و مورگان تعداد ۱۰۴ نفر از کارکنان به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. میانگین سنی گروه نمونه ۳۹/۵ سال و انحراف استاندارد ۱۴/۴ بود. برای تعیین روابط بین متغیرها از آمار توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و آمار استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه) استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش به کمک نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۹ صورت گرفت. در این پژوهش برای جمع‌آوری داده‌ها از سه پرسشنامه استفاده شد.

پرسشنامه صفات تاریک شخصیت: پرسشنامه صفات تاریک شخصیت جنیسون و وبستر (۲۰۱۰) شامل ۲۷ ماده و سه زیرمقیاس است. هریک از سه زیرمقیاس این پرسشنامه شامل ۹ ماده است که به‌منظور ارزیابی سه صفت شخصیتی ماکیاولیسم، خودشیفتگی و ضداجتماعی به‌کار می‌روند. ماده‌های این مقیاس براساس میزان موافقت یا مخالفت شرکت‌کننده با سؤال‌های مقیاس از طریق طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای

پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ
۰/۸۵ به دست آمد.

به دست آورده‌اند. منصوری (۱۳۹۵) ضرایب آلفای
کرونباخ و بازآزمایی مقیاس رضایت از زندگی را برابر
با ۰/۸۴ و ۰/۷۷ به دست آورده‌اند. در این پژوهش

یافته‌ها

جدول ۱. میانگین، انحراف معیار، بیشترین و کم‌ترین نمره آزمودنی‌ها در متغیرهای پژوهش

شخص‌ها	میانگین	انحراف استاندارد	حداکثر	حداقل	تعداد
ماکیاولی	۱۷/۲۸	۶/۱۷	۴۲	۹	۱۰۴
خودشیفته	۲۳/۰۲	۸/۲۹	۴۰	۸	
جامعه‌ستیزی	۲۱/۳۱	۶/۰۹	۳۶	۹	
ابرازگری مثبت	۱۴/۲۳	۱۲/۹۳	۲۶	۸	
ابراز صمیمیت	۱۲/۱۸	۱۱/۷۸	۱۹	۱۰	
ابرازگری منفی	۱۳/۱۷	۷/۵۷	۱۹	۷	
رضایت از زندگی	۱۰۱/۹۱	۲۳/۰۷	۱۴۶	۵۱	

جدول ۲. ضرایب همبستگی صفات تاریک شخصیت و ابرازگری هیجانی با رضایت از زندگی

متغیر ملاک	متغیر پیش‌بین	شاخص‌های آماری	
		ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری
رضایت از زندگی	ماکیاولیسم	-۰/۲۹	۰/۰۰۱
	جامعه‌ستیزی	-۰/۴۳	۰/۰۰۱
	خودشیفتگی	-۰/۳۷	۰/۰۰۱
	ابرازگری هیجانی مثبت	۰/۴۸	۰/۰۰۱
	ابراز صمیمیت	۰/۳۶	۰/۰۰۱
	ابرازگری هیجانی منفی	-۰/۲۹	۰/۰۰۱

همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود: بین صفات تاریک شخصیت و ابعاد آن با رضایت از زندگی نظامیان، رابطه منفی و معنی‌داری در سطح ۰/۰۰۱ وجود دارد. به عبارت دیگر، افزایش نمره صفات تاریک شخصیت با کاهش نمره رضایت از زندگی نظامیان همراه است و برعکس. همچنین بین ابرازگری هیجانی با رضایت از زندگی نظامیان، رابطه معنی‌داری در

سطح ۰/۰۰۱ وجود دارد. به طوری که رضایت از زندگی نظامیان با مؤلفه‌های ابرازگری هیجانی مثبت و ابراز صمیمیت همبستگی مثبت و معنی‌دار و با ابرازگری هیجانی منفی همبستگی منفی و معکوس دارد. به بیان دیگر، افزایش نمره ابرازگری هیجانی منفی با کاهش نمره رضایت از زندگی نظامیان همراه است و برعکس.

جدول ۳. پیش‌بینی رضایت از زندگی از صفات تاریک شخصیت و ابرازگری هیجانی به روش رگرسیون ورود مکرر

مراحل	پیش‌بین	R	R ²	F	ضرایب رگرسیونی				
					۱	۲	۳	۴	۵
۱	جامعه‌ستیزی	۰/۳۶	۰/۱۲	۷۶/۳۲					
					B= -۰/۴۵۸				
					T= ۵/۱۷				
					P<۰/۰۰۱				
۲	جامعه‌ستیزی خودشیفتگی	۰/۳۹	۰/۱۵	۴۹/۱۲					
					B= -۰/۳۲	B= -۰/۸۵۱			
					T= ۴/۲۱	T= ۶/۱۴			
					P<۰/۰۰۱	P<۰/۰۰۱			
۳	جامعه‌ستیزی خودشیفتگی ماکیاولیسم	۰/۴۱	۰/۱۶	۴۴/۱۴					
					B= -۰/۴۹۶	B= -۰/۵۹	B= -۰/۵۰۷		
					T= ۴/۵۲	T= ۵/۹۱	T= ۴/۳۲		
					P<۰/۰۰۱	P<۰/۰۰۱	P<۰/۰۰۱		
۴	جامعه‌ستیزی خودشیفتگی ماکیاولیسم ابرازگری مثبت	۰/۴۶	۰/۲۱	۴۵/۲۷					
					B= ۰/۶۵	B= ۰/۲۳	B= ۰/۱۵	B= -۰/۶۲۴	
					T= ۴/۵۶	T= ۳/۱۲۴	T= ۲/۳۴	T= ۳/۴۹	
					P<۰/۰۰۱	P<۰/۰۰۵	P<۰/۰۰۸	P<۰/۰۰۱	
۵	جامعه‌ستیزی خودشیفتگی ماکیاولیسم ابرازگری مثبت ابراز صمیمیت	۰/۴۹	۰/۲۴	۴۲/۱۲					
					B= ۰/۵۴۱	B= ۰/۷۵۲	B= -۰/۲۴۰	B= ۰/۶۵۷	B= -۰/۶۳۰
					T= ۵/۳۴	T= ۶/۱۷	T= ۵/۸۹	T= ۶/۱۴	T= ۳/۴۷
					P<۰/۰۰۱	P<۰/۰۰۱	P<۰/۰۰۱	P<۰/۰۰۱	P<۰/۰۰۱
۶	جامعه‌ستیزی خودشیفتگی ماکیاولیسم ابرازگری مثبت ابراز صمیمیت ابرازگری منفی	۰/۵۳	۰/۲۸	۴۱/۳۴					
					B= ۰/۱۳۴	B= ۰/۱۵۷	B= ۰/۶۷۸	B= -۰/۳۲۵	B= -۰/۶۸۹
					T= ۲/۱۲۸	T= ۱/۳۹	T= ۷/۱۷	T= ۴/۲۱	T= ۶/۵۲
					P<۰/۰۰۷	P<۰/۰۰۸	P<۰/۰۰۱	P<۰/۰۰۱	P<۰/۰۰۱

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج نشان داد بین ماکیاولیسم، جامعه‌ستیزی و خودستیزی با رضایت از زندگی، رابطه معنی‌دار و منفی وجود دارد. این نتایج با یافته‌های رسولی و طهمورسی (۱۳۹۶)، وای تیلوپوس (۲۰۱۲)، جانسون، لیونس، بتل و رز (۲۰۱۳) و جانسون و کراس (۲۰۱۳) همسو است. یافته‌های آنها نشان داد که صفات تاریک شخصیت از جمله مؤلفه ماکیاولیسم با همدلی عمومی

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، ضریب همبستگی چندگانه برای ترکیب خطی ابعاد صفات تاریک شخصیت و مؤلفه‌های ابرازگری هیجانی با رضایت از زندگی نظامیان برابر ۰/۵۳ و ضریب تعیین ۰/۲۸ و نسبت F برابر با ۴۱/۳۴ است. به عبارت دیگر، ۲۸ درصد از واریانس رضایت از زندگی نظامیان از طریق صفات تاریک شخصیت و ابرازگری هیجانی تبیین می‌شود.

می‌شوند (هسی و همکاران، ۲۰۱۴). بنابراین، خودابرازگری هیجان می‌تواند نقش مهمی در رضایت از زندگی داشته باشد. سطح بالایی از ابراز هیجانات مثبت، پیش‌بینی‌کننده رضایت از زندگی است. نتایج پژوهش یوانوا و واتسون (۲۰۱۰) نشان داد که رابطه معنی‌داری بین سطح ابراز هیجان و رضایت از زندگی و رابطه منفی بین دوسوگرایی در بیان هیجانات و روابط رضایت‌بخش وجود دارد. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که مشکلات ابراز هیجانی می‌تواند باعث ایجاد مشکلاتی در رضایت زندگی شود. هیجانات و تعاملات مثبت پیشگویی‌کننده رضایت از زندگی و رابطه موفقند. باتوجه‌به نتایج این پژوهش، زمانی که کارکنان نظامی قادر به ابراز هیجاناتش نباشند، این امر به پایین‌آمدن رضایت از زندگی آنها منجر می‌شود.

تمرکز بر صفات شخصیت تاریک و نادیده‌گرفتن دیگر صفات شخصیت از محدودیت‌های پژوهش حاضر است. باتوجه‌به اینکه این پژوهش روی نظامیان اجرا شده است، می‌باید در تعمیم نتایج به دیگر کارکنان و گروه‌ها احتیاط شود. پیشنهاد می‌شود در پژوهشی دیگر به بررسی نقش دیگر صفات شخصیت در رضایت زندگی کارکنان نظامی پرداخته شود. این پژوهش در جامعه آماری کارکنان زن و مرد نظامی دیگر سازمان‌های نظامی انجام و نتایج مقایسه شود. پیشنهاد می‌شود که مدیران و مجریان امر در سازمان‌ها در جهت آموزش و ارتقای ابرازگری هیجانی بین کارکنان خود برنامه‌ریزی کنند و از این طریق، باعث افزایش رضایت زندگی افراد شوند. برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای کارکنان نظامی در راستای روش‌های آموزش ابرازگری هیجانی به کارکنان نظامی از دیگر پیشنهاد‌های این پژوهش است. همچنین باتوجه‌به اینکه در پژوهش حاضر مشخص شد که صفات تاریک شخصیت بر رضایت از زندگی کارکنان

و رضایت از زندگی مرتبطند. افراد دارای صفات تاریک شخصیت، معمولاً به ماجراجویی تمایل دارند و به‌دنبال حس‌های نو هستند. آنها در روابطشان با دیگران از آنها سوءاستفاده و بهره‌کشی کرده و در این زمینه، هیچ احساس گناه و اضطرابی نمی‌کنند. این افراد معمولاً به‌دنبال به‌حداکثر رساندن منافع خود بوده و در روابط کاری اکثراً بی‌مسئولیتند و از صمیمیت اجتناب می‌کنند. لذا این ویژگی‌ها باعث کاهش رضایت از زندگی می‌شود. همچنین نتایج نشان داد بین خودشیفتگی و رضایت از زندگی در کارکنان نظامی رابطه وجود دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت افراد خودشیفته تمرکز بسیاری بر خود دارند و بیشتر خود را مهم می‌دانند. بنابراین، در سازگاری اجتماعی و برقراری ارتباط با دیگران دچار مشکلاتی می‌باشند و رضایت از زندگی پایینی دارند. باری، پیچارد و آنسل (۲۰۰۹) معتقدند که خودشیفتگی ناسازگارانه با خودشیفتگی سازگارانه متفاوت است، زیرا خودشیفتگی ناسازگارانه با پرخاشگری، مهارت اجتماعی و رضایت از زندگی رابطه دارد؛ همچنین خودشیفتگی ناسازگارانه با ناسازگاری اجتماعی و جستجوی قدرت همبستگی پایینی دارد و در نتیجه به رضایت پایینی از زندگی، منجر می‌شود (روتمن و کالر، ۲۰۱۲).

همچنین نتایج نشان داد بین ابرازگری هیجانی مثبت و ابراز صمیمیت با رضایت از زندگی رابطه مثبت و معنی‌دار و بین ابرازگری هیجانی منفی با رضایت از زندگی رابطه و معکوس وجود دارد. این یافته با نتایج یوانوا و واتسون (۲۰۱۰) همسو و هماهنگ است. در تبیین این یافته‌ها می‌توان چنین مطرح کرد که ابراز هیجان می‌تواند نقش مهمی در رضایت از زندگی داشته باشد. افرادی که هیجانات خود را بروز می‌دهند، خیلی کم‌تر دچار اختلالات روان‌شناختی

جمعیت‌شناختی در پیش‌بینی رضایت زناشویی زنان، آسیب‌شناسی، مشاوره و غنی‌سازی خانواده، ۱ (۱): ۵۹ - ۶۶.

۷. منصوری، واحد (۱۳۹۵)، رابطه حمایت اجتماعی و تاب‌آوری با رضایت از زندگی و درماندگی روان‌شناختی مادران کودکان استثنایی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد.

۸. میکائیلی، نیلوفر؛ قاسمی‌نژاد، محمدعلی و مولوی، پرویز (۱۳۹۶)، بررسی نقش خوددلسوزی و ابرازگری هیجانی در پیش‌بینی خودافشایی برخط در دانشجویان استفاده‌کننده از شبکه‌های اجتماعی، فرهنگ در دانشگاه اسلامی، ۴ (۳): ۳۵۲ - ۳۳۷.

۹. نجاتی، شادی (۱۳۹۷)، رابطه صفات تاریک شخصیت و تمایز یافتگی با سازگاری زناشویی: نقش واسطه‌ای نارسایی هیجانی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی شخصیت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد دزفول.

1. Furnham A, Richards SC, Paulhus DL. (2013). The dark triad of personality: A 10 year review. *Social and personality psychology compass*. 7(3):199-216.
2. Hsieh, S.C., D.L. Hsieh & T.C. Hsiao (2014). Dynamic Analysis of Facial Expression on Internet Addiction People. *Advanced Science, Engineering and Medicine*, 6(8): 909-912.
3. Jonason, P. K., Lyons, M., Bethell, E. J., & Ross, R. (2013). Different routes to limited empathy in the sexes: Examining the links between the Dark Triad and empathy. *Personality and Individual Differences*, 54(5), 572-576.
4. Jonason, P. K., Lyons, M., Bethell, E., & Ross, R. (2013). Different routes to limited empathy in the sexes: Examining the links between the Dark Triad and empathy. *Personality and Individual Differences*, 57, 572-576.
5. Jonason, P. K., Strosser, G. L., Kroll, C. H., Duineveld, J. J., & Baruffi, S. A. (2015). Valuing myself over others: the Dark Triad traits and moral and social values. *Personality and Individual Differences*, 81, 102-106.
6. Jonason, P.K., & Krause.L.(2013). The emotional deficits associated with the Dark Triad traits: Cognitive empathy, affective

تأثیر منفی دارد، برگزاری سلسله جلسات مشاوره فردی و گروهی مبتنی بر خودشناسی پیشنهاد می‌شود.

پی‌نوشت

1. Life satisfaction
2. Dark triad of personality
3. James Bond psychology
4. Paulhus & Williams
5. Psychopath
6. Narcissism
7. Machiavellianism
8. Paulhus & Williams
9. Jones & Wisser
10. Sumner et al
11. Emotional expression
12. Veld, Walraven & Weerth
13. King & Emmons
14. Intimacy

منابع

۱. اتکینسون، ری‌تا ال. ارنتس (۲۰۰۰)، زمینه روان‌شناسی هلیگارد، ترجمه محمدتقی براهنی، تهران: انتشارات ارجمند، ۱۳۹۲.
۲. بشرپور، سجاد؛ محمدی، نسیم و صادقی ولنی، زلیخا (۱۳۹۴)، نقش کنترل هیجان و باورهای ارتباطی در پیش‌بینی دلزدگی زناشویی زوجین، پژوهش‌های روان‌شناختی اجتماعی، ۷۱ (۵): ۵۲ - ۶۴.
۳. رسولی نوده، الهام و طهمورسی، نیلوفر (۱۳۹۶)، رابطه صفات تاریک شخصیت، رضایت جنسی و سبک عشق استرنبرگ، اولین همایش ملی روان‌شناسی و مشاوره خانواده استان البرز، کرج، مؤسسه فرهنگی و هنری مدرسه اولیا.
۴. رفیعی‌نیا، پروین؛ رسول‌زاده طباطبایی، سیدکاظم و آزادفلاح، پرویز (۱۳۸۵)، رابطه سبک‌های ابراز هیجان با سلامت عمومی در دانشجویان، مجله روان‌شناسی، ۱ (۳۷): ۱۰۵ - ۸۵.
۵. سیاحی، افشار و احمدی، غلامرضا (۱۳۹۶) بررسی نقش پیش‌بینی‌کنندگی سرسختی روان‌شناختی و تحمل ابهام در تاب‌آوری، فصلنامه روان‌شناسی نظامی، ۸ (۳۰): ۹۰ - ۸۱.
۶. شاورز افشار، حسین؛ عابدینی، فاطمه؛ قهوه‌چی الحسینی، فهیمه؛ اسدی، مسعود و جهان بخشی، زهرا (۱۳۹۴)، نقش ابرازگری هیجانی و عوامل

- empathy, and alexithymia. *Personality and Individual Differences*, 55: 532–537.
7. Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2010). Different provocations provoke aggression psychopaths and narcissists. *Social Psychological and Personality Science*, 1:12-18.
  8. Visser, B. A., & Gallucci, A. (2013). Sex, power, and money: prediction from the Dark Triad and HonestyHumility. *European Journal of Personality*, 27:169-184.
  9. Knight, N. M. (2016). The Dark Triad and HEXACO Model of Personality in Relational Aggression. Unpublished Master's Theses, Southern Mississippi University.
  10. Paulhus, D. L., Williams, K. M. (2002). The Dark Triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *J Res Pers*, 36: 556-563.
  11. Rauthmann, J. F. (2012). The Dark Triad and interpersonal perception: Similarities and differences in the social consequences of narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Social Psychological and Personality Science*, 3, 487–496.
  12. Rauthmann, J. F., & Kolar, G. P. (2012). How “dark” are the Dark Triad traits? Examining the perceived darkness of narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Personality and Individual Differences*, 53(7), 884-889.
  13. Sumner, C., Byers, A., Boochever, R., & Park, G. J. (2012). Predicting dark triad personality traits from twitter usage and a linguistic analysis of tweets. In *Machine Learning and Applications (icmla)*, 2012 11th international conference, 2: 386-393.
  14. Wai.M., & Tiliopoulos.N.(2012). The affective and cognitive empathic nature of the dark triad of personality. *Personality and Individual Differences*, 52,794–799.
  15. Veld, D.M.; J.M. Riksen-Walraven & C. de Werth (2012). The Relation between Emotion Regulation Strategies and Physiological stress Responses in Middle Childhood. *Psycho Neuroendocrinology*, 37(8): 1309-1319.